

Óraterv - 4-6. osztály

Jó szórakozás és Zaklató

ÓRATERV, AMELY SEGÍT A GYEREKEKNEK
MEGKÜLÖNBÖZTETNI A SZÓRAKOZÁST A ZAKLATÁSTÓL.

AZ ÓRATERV RÖVID LEÍRÁSA

A foglalkozások során a tanulók megtudják, miben különbözik a zaklatás a szórakozástól, és hogy hogy kell reagálni akkor, ha valaki zaklatja őket. A gyerekek aktív gyakorláson keresztül leírják saját viselkedésüket és értékelik reakcióikat és érzelmeiket a viccelődéssel és zaklatással kapcsolatos helyzetekben.

Fogalmak:

Barátság, zaklatás, érzések
és reakciók a különböző
helyzetekre

Idő:

45 perc

Kulcsfontosságú kérdés:

Mi a zaklatás? Mi a viccelődés? Hogy érzem
magam, ha valaki zaklat? Mit tegyenek, ha
zaklatják őket? Mit tegyenek, ha látják, hogy
valakit zaklatnak? Hogy különböztessük meg a
zaklatást a viccelődéstől?

Az óra céljai:

A tanulók:

- értik, hogy lehet megkülönböztetni a viccelődést a zaklatástól; leírják reakciójukat és érzelmeiket, amelyeket örömteli helyzetekben (szórakozás) és kellemetlen helyzetekben (zaklatáskor) éreznek; értik, milyen következményekkel jár a zaklatás;
- meg tudják határozni, hogy viselkedhetnek/reagálhatnak akkor, ha valaki zaklatja őket;
- Elmondják, mi a kiber erőszak.

Kapcsolat a tantervvel:

Az általános iskolai alapképzés célja:

- 1) a tanulók megismertetése az értékrenddel, ezen belül az önzetlenséggel, együttműködéssel, szolidaritással, mások segítségével, hazafiassággal, a hagyományok tiszteletével, eljárási módok átadása és olyan társas kapcsolatok építése, amelyek a tanuló biztonságos fejlődésének kedvez (család, barátok);
- 3) önértékelés és mások iránti tisztelet formálása;
- 11) a világ és más emberek felé nyitott nézőpont kialakítása, társadalmi aktivitás és a közös felelősségtudat formálása;

Az általános iskolai alapképzés során fejlesztett képességek közül a legfontosabbak:

- 5) problémamegoldás, ezen belül a mediációs technikák felhasználása;
- 6) csoportmunka és társadalmi aktivitás;

A foglalkozásokra sor kerülhet az osztályfőnöki órákon az iskola nevelő-megelőző feladatainak megvalósítása során, alkalmazva az iskolai nevelő-megelőző program céljait és tartalmát.

Módszerek:

ötletbörze,
szimuláció:
szerepfelvétel,
■ aktiváló módszerek,
■ képekkel végzett
munka, kézügyesség

Munkamódszer:

- Egyéni munka
- csapatmunka páros munka

Didaktikai eszközök és anyagok:

- tábla, kréta, filctoll,
színesceruza, A4-es
lapok,
■ nagy üres lapok
■ tanulókártyák
■ 1. munkalap 2.
■ munkalap

A foglalkozások menete:

1 MODUL: BEVEZETÉS. JÓ SZÓRAKOZÁS ÉS ZAKLATÓ

1. Vezesse be a tanulókat a foglalkozás témakörébe úgy, hogy elmondja nekik, hogy a mai órán két alak lesz a társuk: Jó szórakozás és Zaklató. Mondja el a tanulóknak, hogy biztosan mindenki kicsit mást gondol a zaklatásról. Ez a két, még szimbolikus és láthatatlan alak segít a tanulóknak megfigyelni a zaklatás témakörét, valamint jobban megérteni, miben különbözik a szórakozás a zaklatástól.

2. Ossza négyfős csoportokra a tanulókat (számolás, kirakósorsolás vagy jellegzetes külső jegyek: nadrág, cipő vagy hátizsák színe alapján). Osszon ki minden csoportnak két nagy, üres lapot. Magyarázza el a tanulóknak, hogy az egyik lap a Jó Szórakozást jelenti, a másik a Zaklatót. A gyakorlat során a tanulók feladata az lesz, hogy meghatározzák, mi a Jó Szórakozás, és mi a Zaklató.

3. Kérje meg a csoportokat, hogy együtt írják fel egy lapra, ami eszükbe jut a szórakozásról, a másikra, ami a zaklatásról. A tanulók minél több ötletet kell, hogy leírjanak a lehető legrövidebb idő alatt. Ezek lehetnek a szórakozásra és a zaklatásra jellemző jellegzetességek: tulajdonságok, helyszínek, érzelmek, érzések, viselkedések. Mondja el a tanulóknak, hogy mindent írjanak le a lapokra, ami eszükbe jut. Az ötletbörzére és az ötletek leírására 4 perc van.

4. Amikor mindegyik csoport befejezi a feladatot, kérje meg őket, hogy minden csoport képviselője mondja el az osztálynak az ötleteiket.

5. Összefoglalásként gondolkodjanak el együtt:

- A szórakozásnak és a zaklatásnak mely jellemzői hangzottak el leggyakrabban? Próbálják megtalálni a csoportok által leggyakrabban felírt ötleteket és húzzák alá vagy írják fel a táblára.
- Vannak olyan tulajdonságok, érzések, amelyek előfordulnak a szórakozásnál és a zaklatásnál is?

6. Magyarázza el a tanulóknak, hogy a két viselkedés közötti határvonal nagyon vékony, könnyű azt átlépni és könnyű összetéveszteni a szórakozást a zaklatással. A nevetés például gyakran fordul elő szórakozás során és zaklatáskor is. A különbség az, hogy a szórakozást kísérő nevetés örömteli és minden résztvevőt szórakoztat, míg a zaklatást kísérő nevetés rosszindulatú és ebben a helyzetben egy résztvevő - az áldozat nem nevet, hanem rosszul érzi magát.

(10 perc)

2 MODUL: SZEREPVÁLLALÓS JÁTÉK

1. Mondja el a tanulóknak, hogy a Zaklató és a Jó szórakozás szeretnek mozogni. Vegye rá őket, hogy ők is kezdjenek mozogni. Kérje meg a gyerekeket, hogy álljanak fel és tolják oldalra a padokat és a székeket. A tanulók most szabadon foglalhatnak helyet a terem közepén. Az a feladatuk, hogy születési dátumuk alapján sorba álljanak - a táblánál azok lesznek, akik januárban születtek, a terem másik végére pedig azok kerülnek, akik decemberben születtek. Magyarázza el a tanulóknak, hogy a sorban nem beszélgethetnek egymással, nem hallathatják a hangjukat. A születési dátumot kizárólag gesztusokkal, grimaszokkal és testbeszéddel kell, hogy elmagyarázzák egymásnak.
2. Amikor készen van a sor, egymás után mindenki elmondja a születése időpontját. Köszönje meg a tanulóknak az ügyes sorbaállást, tapsolja meg őket. Emelje ki, hogy amikor közös céljuk van és odafigyelnek egymásra, még a kezdetben nehéznek tűnő feladatokat is meg tudják oldani.
3. Mondja el a tanulóknak, hogy gyakran, játék közben a gyerekek különböző szerepeket vesznek fel, valaki más bőrébe bújnak. Különösen azokban a helyzetekben, amikor zaklatnak valakit, nem önmagukat adják. Tájékoztassa a tanulókat arról, hogy a játék második részében ők is átváltoznak valakivé. Ezután kérje meg a tanulókat, hogy húzzanak egyet a szerepkártyák közül - 1. segédkártya (pl. lefelé fordítva helyezze el a kártyákat az asztalon). Kérje meg a tanulókat, hogy olvassák el a kártyán látható feladatot és senkinek sem árulják el, mi a szerepük. Mielőtt a következő feladatra térne át, kérje meg a gyerekeket, hogy egy pillanatra csukják be a szemüket és képzeljék el, hogy kik ők, hogy érez az a személy, mit gondol és hol viselkedik. Tájékoztassa a gyerekeket, hogy ettől a pillanattól azokat a személyeket alakítják, akik a kártyákon vannak, akik a leírásban szerepelnek.
4. Kérje meg újra az osztályt, hogy álljanak sorba: először kérje meg a tanulókat, hogy a szerepük alakításakor a legalacsonyabbtól a legmagasabb személyig álljanak sorba (a táblától a terem végéig). Ezután kérje meg őket, hogy álljanak sorba a keresztnévük első betűjének megfelelő rendben. Végül ajánlja fel, hogy aszerint álljanak sorba, hogy ki hánykor kel tanítási napokon - a táblánál álljon az, aki a legkorábban ébred, a terem végén az, aki a legkésőbb kel. Időnként figyelmeztesse a tanulókat, hogy a játék során a kártyákon megfogalmazott szerepeknek és szabályoknak megfelelően viselkedjenek. A játék végén együtt összegezzék azt.

1. segédlap

tanulókártyák, amelyeket ki kell vágni és kiosztani a tanulóknak

Légy önmagad és érezd jól magad	Zavarod a szomszédot a játékban, eltereled a figyelmét	Mindig az első helyen kell lenned	Segítesz másokna k	Felhívod magadra a figyelmet
Légy önmagad és érezd jól magad	Zavarod a szomszédot a játékban, eltereled a figyelmét	Folyamatosan kommentálsz , amit mások csinálnak	Folyamatosan kommentálsz , amit mások csinálnak	Felhívod a figyelmet, ha valaki zavar
Légy önmagad és érezd jól magad	Szétvet az energia, folyamatosan mozogsz	Jóindulat ú vagy	Zajongsz	Van kedved mást játszani zavarsz másokat vagy morogsz
Légy önmagad és érezd jól magad	Légy önmagad és érezd jól magad	Odafigyelsz, hogymindenki betartsa a szabályokat	Segítesz másokna k	Hallgatsz, nem nézel senkinek a szemébe és nem mondasz semmit
Légy önmagad és érezd jól magad	Légy önmagad és érezd jól magad	Légy önmagad és érezd jól magad	Másokat buzdítasz közös játékokra	Nem akarsz részt venni a játékban

5. Beszélgessenek az osztály előtt a sorbanállós játék menetéről - arról, milyen volt a hangulat az elején, amikor a tanulók a szabályoknak megfelelően kezdtek viselkedni, és hogy változott a helyzet, amikor a gyerekek különböző szerepekbe bújtak. Tegyen fel a tanulóknak néhány kérdést:

- Hogy éreztétek magatokat a játék elején, és hogyan akkor, amikor szerepet játszottatok?
- Nehéz más ember bőrébe bújni vagy könnyű? Jól éreztétek magatokat a kisorsolt szerepben?
- Kinek volt kellemes a játék és kinek nem? Miért? Volt valami, ami különös nehézséget okozott a játék második részében?
- A játék egyes helyzetei hasonlítanak a mindennapi élet helyzeteire?
- Mit lehet tenni, hogy a szórakozás mindig jó hangulatú és sikeres legyen?

(15 perc)

■

3 MODUL: MICSODA TÖRTÉNET!

1. Magyarázza el a tanulóknak, hogy a két első feladat levezetése után egyértelműen látható, hogy nagyon könnyű összekeverni a játékot a zaklatással. Mondja el, hogy most mindenkinek át kell gondolnia, mely helyzetekben keveredett össze a zaklatás a játékkal, majd közösen vitassák meg, mit lehet tenni a kellemetlen helyzetekben és hogy lehet a Zaklatónak segíteni Jó Játékká változni.

2. Ossa fel az osztályt 4-5-fős csoportokra (lehetnek ugyanazok, mint az első feladat során, de új csapatokat is létrehozhatnak a gyerekek). Minden csoport húz a 2. segédlapról egy rajzot, ami zaklatást ábrázol. A tanulók együtt elemzik a rajzot és kitalálnak egy történetet, válaszolva közben a következő kérdésekre:

Mi történhetett? Mit csinálnak a kép főszereplői? Hogy viselkedik a képen

- szereplő többi gyerek?

Mit érezhetnek a képen szereplő személyek? Hogy érzi magát a megbántott

- személy és az, aki zaklatta?

Hogy lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet ilyen helyzetben a kép szereplője és

- hogy kellene reagálniuk barátainak, ha segíteni akarnak neki?

3. Hogy mozgalmassá tegye ezt a feladatot, érdemes a képeket cserélgetni a csoportok között. Egy rövid történet összerakása és leírása után minden csoport továbbadja a lapot a következő csoportnak az óramutató járásával megegyező irányban. Ennek köszönhetően a tanulók

megoldást ajánlanak minden, a képeken ábrázolt történetre.

4. Amikor minden csoport befejezi a feladatát, kérje meg képviselőiket,

hogy az osztály előtt mutassák be a rajzot (vagy rajzokat), mesélik el a történetet, amit kitaláltak a rajzhoz, és mondják el válaszaikat a segítő kérdésekre.

5. Minden történet bemutatása után beszélgessenek az osztályban a bemutatott zaklatásos helyzetekről. Kérdezze meg a tanulókat:

Látnak-e hasonlóságot a történetek között? Különböznek valamiben?

Találkoztak már hasonló helyzettel az osztályban, az iskolában vagy az

- udvaron? Hogy reagáltak akkor? Hogy kellett volna viselkedniük?

-
-
-

6. Ha ez a kérdés túl nehéz, ajánljon a tanulóknak különféle megoldásokat:

- Röviden és határozottan elmondhatjátok, ha nem értetek együtt az ilyen fajta viselkedéssel. Mutassátok meg, hogy magabiztosak vagytok: kihúzzátok magatokat, felemelitek a fejetekeket. Ez a testtartás bátornak mutat benneteket, olyan embernek, aki minden helyzetben elboldogul.
- Ne habozzatok, egyszerűen hagyjátok el a csoportot, lépjete ki a játékból. Ne foglalkozzatok a zaklatással: távolodjatok el a benneteket zaklató személytől, üljete másik padba, álljatek máshova a folyosón, játsszatek valaki mással, stb. Mutassátok meg, hogy van humorérzéketek: csináljatek viccet abból, amit hallotok. A nevetés mindig feloldja a nehéz helyzeteket! Ha sikerül elnevetni magatokat a nehéz helyzetben, azzal megmutatjátok a másoknak, hogy nem foglalkoztate vele, és a zaklatás nem hozza meg a kívánt eredményt.
- Ha valaki erőszakot kezd alkalmazni veletek szemben, ha ütni kezd benneteket, vagy másképpen bánt, próbáljátok hangosan és határozottan azt mondani: Nem, nem akarom, nem egyezek bele abba, hogy így viselkedj velem. Ha ez nem elég, minél hamarabb el kell távolodni a támadótól, el kell szaladni. Ezután el kell mondani egy felnőttnek mi történt.
- Ne feledjéte, hogy ha valaki bánt benneteket, mindig van jogotok segítséget kérni - szólni másoknak, még felnőtteknek is, hogy valaki bánt benneteket, és nem tudjátok megoldani a helyzetet, mert túl nehéz - ez nem árulkodás, hanem segítség keresése.

7. Különösen figyeljen oda a kiber erőszakot bemutató képre. Írja fel a táblára ezt a szót:

KIBER ERŐSZAK és kérdezze meg a tanulókat, hogy találkoztak-e már ezzel a kifejezéssel.

Hogy értelmezik? Magyarázza el a tanulóknak, hogy a kiber erőszak két szó

összekapcsolásából származik: Kiber, azaz az interneten/az internet segítségével, és erőszak, azaz olyan viselkedés, amely a másik embert bántja. Azok a személyek, akik másokkal szemben kiber erőszakot alkalmaznak, bántanak másokat úgy, hogy az internetet vagy mobiltelefont használnak. A fizikai erőszakkal ellentétben a kiber erőszak nem hagy nyomokat a testen és nem látható szabad szemmel. Azok a személyek, akiket kiber erőszak ért, fájdalmat éreznek és nagyon megviselik őket a történetek, félnek, szégyenkeznek és dühösek. Kiber erőszak lehet például az, ha fényképet közölnek az interneten valakiről az ő beleegyezése nélkül, sértegetnek valakit azzal, hogy negatív kommenteket írnak róla a képek alá, ijesztgetnek vagy gúnyolnak valakit mobiltelefon

vagy internet segítségével.

8. Beszélgessenek egy kicsit a kiber erőszakról. Kérdezze meg a tanulókat, hogy találkoztak-e már neten ilyen jellegű, nehéz helyzetekkel, vagy előfordult-e, hogy valaki tudtuk és beleegyezésük nélkül lefilmezte őket. Hogy reagáltak akkor? Hogyan kell reagálni ilyen helyzetben? Mondja el a gyerekeknek, hogy különböző megoldások vannak, azonnal beszélhetnek azzal az emberrel, aki kiber erőszakot alkalmaz, és elmondhatják neki határozottan, hogy nem tetszik nekik ez a viselkedés, hogy fájdalmat okoz nekik; gyorsan elmehetnek a helyszínről, ahol pl. telefonnal filmezi őket valaki (emeld ki, hogy a tanulók ne próbálják meg elvenni a támadótól a telefont, ne viselkedjenek agresszíven vagy dühösen) vagy törölhetik a negatív véleményeket; ha a kiber erőszak máskor is előfordul és zavaró, arról felnőttel kell beszélni.

(20 perc)

„A kiber erőszak definíció származása: <https://116111.pl/problemy/czym-jest-cyberprzemoc,aid,53>

4 MODUL: ÖSSZEFOGLALÁS

1. Köszönje meg a tanulóknak az órán tanúsított együttműködést és az ötletes munkát. Emelje ki, hogy már sokkal többet tudnak a Zaklatásról és a Jó Szórakozásról. Magyarázza el, hogy annak ellenére, hogy ma nem rajzoltak le egy ilyen alakot sem (mert azok nagyon különbözőképpen nézhetnek ki), jól jellemezték őket. Az osztályból valószínűleg már mindenki tud róluk sok mindent.
2. Kérdezze meg a tanulókat, kivel szeretnék az idejüket tölteni: a Jó Szórakozással, vagy a Zaklatóval? Miért? Lehet, hogy a tanulóknak van ötlete arra, hogyan lehet segíteni a Zaklatónak Jó Szórakozássá változni, azaz a zaklatást játékká változtatni.

Az anyagot készítette Greta Drozdziej-Papuga az Állampolgári Oktatási Centrumból a Cartoon Network „Haverkodj, ne zaklass” társadalmi célú kampány keretei között.

2. segédlap

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

Nézzétek meg alaposan a képet és mondjátok el, mi történt. Válaszoljatok a kérdésekre:

- Mi történhetett? Mit csinálnak a kép főszereplői? Hogy viselkedik a képen szereplő többi gyerek?
- Mit érezhetnek a képen szereplő személyek? Hogy érzi magát a megbántott személy és az, aki zaklatta?
- Hogy lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet ilyen helyzetben a kép szereplője és hogy kellene reagálniuk barátainak, ha segíteni akarnak neki?

2. ILLUSZTRÁCIÓ

2. segédlap

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

Nézzétek meg alaposan a képet és mondjátok el, mi történt. Válaszoljatok a kérdésekre:

- Mi történhetett? Mit csinálnak a kép főszereplői? Hogy viselkedik a képen szereplő többi gyerek?
- Mit érezhetnek a képen szereplő személyek? Hogy érzi magát a megbántott személy és az, aki zaklatta?
- Hogy lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet ilyen helyzetben a kép szereplője és hogy kellene reagálniuk barátainak, ha segíteni akarnak neki?

2. ILLUSZTRÁCIÓ

2. segédlap

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

Nézzétek meg alaposan a képet és mondjátok el, mi történt. Válaszoljatok a kérdésekre:

- Mi történhetett? Mit csinálnak a kép főszereplői? Hogy viselkedik a képen szereplő többi gyerek?
- Mit érezhetnek a képen szereplő személyek? Hogy érzi magát a megbántott személy és az, aki zaklatta?
- Hogy lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet ilyen helyzetben a kép szereplője és hogy kellene reagálniuk barátainak, ha segíteni akarnak neki?

3. ILLUSZTRÁCIÓ

2. segédlap

HASZNÁLATI UTASÍTÁS

Nézzétek meg alaposan a képet és mondjátok el, mi történt. Válaszoljatok a kérdésekre:

- Mi történhetett? Mit csinálnak a kép főszereplői? Hogy viselkedik a képen szereplő többi gyerek?
- Mit érezhetnek a képen szereplő személyek? Hogy érzi magát a megbántott személy és az, aki zaklatta?
- Hogy lehet kilépni egy ilyen helyzetből? Mit tehet ilyen helyzetben a kép szereplője és hogy kellene reagálniuk barátainak, ha segíteni akarnak neki?

4. ILLUSZTRÁCIÓ

